č. 11, ročník III.
november 2006

Cena 10,-Sk

INFO РУСИН

ІНФОРМАЧНЫЙ МІСЯЧНИК РУСИНІВ СЛОВЕНЬСКА
INFORMAČNÝ MESAČNÍK RUSÍNOV SLOVENSKA

БУДЕ РУСИНЬСКЫЙ МУЗЕЙ ОД НОВОГО РОКУ? Чітайте на 3. страні!!!

Русиньскый музей треба!

Многы нашы люде думають, нашто Русинам музей, кедь єствує у Свиднику Музей україньско–русиньской культуры (МУРК). На тот вопрос спробував дати одповідь Ян Калиняк у своїм вступнім слові, кедь окрем ціля даной конференції, обознамив єй учасників з характерістіков сучасного ставу музея. З його выступу выбераме: „Што ся дотыкать МУРК у Свиднику, може так фунґовати лем як експонат і свідок тоталітного народностного музейництва з часів соціалізму, але не може дале фунґовати як штатный народностный музей. Чом? Штатут музея мать до днешнього дня протинародностный характер, котрый ся зачінать уж од його назвы, неговорячі о його посланю і о тім, же русиньска історія і култура ся там презентує як україньска. І урядным языком працівників музея є україньскый язык, публікації в музею высвітлюють, же Русины суть неоодділнов частьов українского народа, то значіть, же до того ся рахує і їх історія і култура. Музей і його выдавательска робота суть дотованы зо штатных фінанцій, котры ся творять і з пінязі жителів русиньской народности і котры не хотять, абы їх называли Українцями ці ниґде на світі неєствуючіма Русинами–Українцями... " Дале Я. Калиняк говорив о кроках, котры до того часу были зроблены, але і пожадавках, планах, котры треба до будучности про успокоїня Русинів в музейній области зробити. До той проблематікы ся выс-

Конференція ку хронологґії історії і културы Русинів на Словеньску

В днях од 12–го до вечірніх годин 13–го октобра 2006 ся в просторах свидницького готела Ґоґес сеніор одбывала Конференція ку хронологґії історії і културы Русинів на Словеньску, котра была єдным з найосновнішых проєктів Русиньской оброды на Словеньску (РОС). Бо в історії словеньскых Русинів є іщі много білых і неодкрытых місць, котры, хоць ся за 16 років од взнику РОС помалы заповнюють і творять не малый простор, не мають доднесь достойне місце, інштітуцію, музей, де бы были приступны штонайвекшій кількости нашых людей. Рішыти проблем зряджіня Музея русиньской културы, котре буде історічнов памятьов русиньского народа і на офіціалній платформі зачати старостливость о выхову наймолодшого русиньского покоління – то были два найосновнішы цілі споминаной научной конференції у Свиднику.

▲ *Погляд за председницькый стіл – (зліва) конференцію святочні отворив председа РОС Владімір Противняк, Мґр. Ян Калиняк, автор проєкту, референціючі Проф. ПаеДр. Штефан Шутай, Др. Сц., Проф. Іван Поп, Др. Сц. і Проф. ПґДр. Петер Шворц, ЦСц.*

ловили і дакотры учасници конференції в діскузії. Їх пропозіції, додаткы ці зміны были запрацованы до уціленого документу і выголошіня учасників Конференції ку хронологґії історії і културы Русинів на Словенську (публікуєме го в новинках). Коротко повідженый вердікт словами учасників конференції у Свиднику є, же Русиньскый музей треба!

Зачінайме русиньскыма школками

Другов, не менше важнов проблематіков проєкту першого дня конференції, были методічны поступы при зряджованю матерьскых школ з выховным языком русиньскым. До той проблематікы участників інтересным способом увела Бц. Сілвія Лисінова (редакторка Інфо Русина), котра на своїм прикладі поуказала на минулы практікы украïнізації, наслідок чого было то, же ся нашы діти по русиньскых селах одмаленька однароднювали. Навела сучасный став і можности выукы русиньского языка, при чім навела інштітуції, котры бы мали быти напомічны при розвою русиньского школства од наймолодшого покоління (Крайскый школскый уряд в Пряшові, Інштітут народностных штудій і реґіоналных языків, одділіня русиньского языка і културы при Пряшівскій універзіті в Пряшові, Ме-

► с. 2

ФЕДОР ВІЦО / ІЛЬКО СОВА З БАЮСОВА

ШТІПЕНДІЯ ШТЕФАНА ЧЕПЫ У СФЕРІ РУСИНЬСКЫХ ШТУДІЙ

Штіпендія Штефана Чепы была заложена у 2001 році при Центрі европскых, руськых і евроазійскых штудій (CERES) Торонтьской універзіты. Цільом штіпендії є стажованя при Торонтьскій універзіті ашпірантів, ученых і культурных активістів із европськой отчізнины, котры роблять над розныма аспектами карпаторусиньскых штудій. Штіпендія ся дає каждый рік на час, як правило, од двох місяців (мінімум) до чотырьох місяців в часі академічного року (септемберюній). Особам, котры достануть штіпендію Штефана Чепы, буде заплачено за дорогу летадлом до Канады і назад, достануть тыж повинну здравотну старостливость провінції Онтаріо і ку тому грошы в сумі 1600 канадськых доларів на місяць. З тых грошей штіпендіста мусить платити за квартель, котрый буде про нього (ню) приготовленый.

Штіпендісты штіпендії Чепы будуть мати приступ до бібліотек Торонтьской універзіты ай до публічных проґрамів Центра европскых, руськых і евроазійскых штудій.

Особы, котры мають інтерес о штіпендії мусять подати коротке (не веце, як дві стороны) письмо, у котрім охарактерізують (опишуть) ціль і план своїх штудій. Єдно письмо – рекомендація може быти приложено до плану, потім послано в окремій копертці. Вшытка корешпонденція мусить ся послати на таку адресу:

Dr. Robert Austin
Steven Chepa Fellowship
University of Toronto
CERES—Munk Centre, 1 Devonshire Place, Toronto, Ontario M5S 3G3, CANADA

► с. 1

тодічный центер, кабінет русиньского языка в Пряшові, Русиньска оброда на Словеньску і єй окресны і містны орґанізації, матерьскы, основны і середні школы в русиньскім реґіоні і іншы). О конкретных кроках і поступности при зряджованю матерьских школ з выховным языком русиньскым ся участници

▲ *Участници другого дня конференції (справа) о. Ярослав Поповець, Мґр. Алена Блыхова, Мґр. Людмила Штецова і Інж. Михал Кость.*

конференції (были меджі нима і учітелькы МШ і ОШ) дознали з реферату Мґр. Бібіяны Шабековой, одборной радкыні Крайского школского уряду з Пряшова. Тота тема заінтересовала главні учітелів з русиньскых сел, о чім свідчіли конкретны вопросы пані Мґр. Шабековій, котра охотні каждому знала одповісти і порадити, од чого і якым способом започати при закладаню МШ або зміні дотеперішніх МШ. Основны крокы в тій области ся можете дознати і з розговору з Мґр. Шабековов, котры сьме публіковали в минулім чіслі Інфо Русина.

В діскузії выступив Штефан Секерак за Руськый клуб 1923 в Пряшові, котрый говорив о сучасній сітуації в клубі. Федор Ґоч, діректор першого приватного музею Русинів в Польску (находить ся в Зіндрановій, недалеко од Свидника) говорив о нещасливій судьбі своїх родаків, котра є знама під назвом акція Вісла, котрій окрем выгнанства з родных земель і роспорошіня польскых Русинів, было знищено 360 церькви... Высловив красны слова, же польскы Русины пережывають з нами, інтересуть ся о нашы проблемы і жычать вшытко добре при досяґованю нашых пожадавок при здокональованю і презентації історії і єй розмаїтых документів, експонатів і выдобытя про них достойного культурного станку у Свиднику.

Історія Русинів – невычерпна тема істориків

Другый день Конференції ку хронології історії і культуры Русинів на Словеньску отворив председа РОС Владімір Противняк а модераторьского слова ся професіоналні уяв ПґДр. Александер Дулеба, ЦСц. з Выскумного центра словеньской сполочности про заграничну політіку в Братіславі. Тот день быв присвяченый рефератам на історічну тему, выпрацованю выслідків і Выголошіня участників конференції. З рефератами о історічній проблематіці Русинів на Словеньску выступили: Проф. ПаедДр. Штефан Шутай, Др. Сц. зо Сполоченьсковедного уставу Словеньской академії наук, Проф. ПґДр. Петер Шворц, ЦСц. з Інштітуту історії ФФ Пряшівской універзіты, історик і автор русиньскых енціклопедій Проф. Іван Поп, Др. Сц. з Чеськой републікы і іншы. На конференції были к діспозіції документы і незучастненых одборників на дану тему, як наприклад Мґр. Ярослава Цораніча, ПґД. з Ґрекокатолицькой теолоґічной факулты Пряшівской універзіты, Катедры історічных і сполоченьскых наук, ПґДр. Станіслава Конечного, ЦСц. зо Сполоченьсковедного уставу Словеньской академії наук. З тыма документами в короткости обознамив притомных автор і ґарант проєкту Мґр. Ян Калиняк.

Потреба Русиньского музея была з боку участників конференції найвеце діскутована тема, а што є главне, і підпорена. Крітічны погляды на екзістенцію сучасного ставу і презентацію русиньской культуры, котра є представована під скрытов україньсков назвов (МУРК у Свиднику) высловили многы функціонарі і актівісты РОС, архіварі, історікы і т. д. Тов проблематіков ся в новинках не будеме днесь подробні заподівати (треба на то векшый простор, якый в новинках не маме), бо вшыткы выступы і матеріалы зо спомянутой конференції, котры маме, плануєме выдати в окремім зборнику документів в 2007 році.

Основным цільом даного проєкту было наповісти, якы основны крокы при закладаню русинькых школок і музея треба зробити. Тото было сповненео а якый буде з того выслідок, укаже час. Але є то велика робота, котра не буде легка, але сполочныма силами і підпоров вшыткых Русинів то можеме доказати. Можности на то маме лем треба охоту вшыткых Русинів придати порядну руку до сполочного діла.

Анна Кузмякова,
Фото авторкы і С. Лисіновой

Выголошіня

участників Конференції ку Хронології історії і культуры Русинів на Словеньску з 12.–13. октобра 2006 р. у Свиднику, реалізованой РОС з фінанчнов підпоров – Проґрам култура народностных меншын МК СР

Мы, участници Конференції ку хронології історії і культуры Русинів на Словеньску по преконзултованю історічных і сполоченьскых акцій, котры впливали на формованя русиньского народного усвідомліня на Словеньску выголошуєме, же рішіня народностной проблематікы Русинів на Словеньску досягло од 1990 р. значный покрок, но єствують іщі многы области жывота Русинів, котры собі выжадують неодкладне рішіня. Іде главні о:

- выскум, документацію і презентацію історії і культуры Русинів;
- рішіня народностного школства Русинів в сістемі школ Словеньской републікы;
- шыріня русиньского народного усвідомліня;
- выбудованя інштітучного центра про рішіня докумeнгтації і презентації історії і культуры Русинів;
- музейне здокументованя історії і культуры Русинів.

Про вырішіня проблематікы наведеных области участници конференції поважують за потребне:

1. Абы Словеньска академія наук сістематічно присвячовала увагу выскуму в области історії, языка, літературы, уміня і народной культуры Русинів.
2. Зато, же матерьскым штатом Русинів є Словеньска републіка, треба з боку Міністерства культуры СР і Міністерства школства СР зосередити ся на шпеціфіку той народности і подля можности рішыти проблем фінананчного забезпечіня в области культуры, школства, выскуму і музейництва.
3. Неодкладні заложыти Музей русиньской культуры у Свиднику, з уровни Русиньской оброды на Словеньску предложыти на МК СР пропозіцію на заложіня музея, кандідата на штатутарного заступника музея выберати сполочні з МК СР, Словеньскым народным музейом і РОС як представителя русиньскых інтересів на Словеньску.
4. Спрацовати матеріал о Поступности кроків при зряджованю предшколскых заряджінь (школок) з выховным языком русиньскым.
5. При Русиньскій оброді на Словеньску вытворити комісію про історічный выскум а вєдно з тым і языкову комісію.
6. Переоцінити медіалну політіку в одношіню ку русиньскому высыланю в радію (звышіня часу высыланя, кількости редакторів і росшырити высыланя на ціле Словеньско), в телевізнім высыланю перейти на сістематічне каждомісячне высыланя.

Владімір Противняк, председа РОС

Тото Выголошіня было послане на вшыткы компетентны інштітуції в Словеньскій републіці.

www.rusyn.sk

Погляды участників з конференції у Свиднику

Окрем інтересных фактів з окремых выступів, діскузії, рефератів і пропозіцій, вам хочеме приближыти і поляды участників на даный проєкт.

о. Петро-Павел Галько,
ЧСВВ, вікарь про Русинів

Атмосфера на днешнім форі є барз приємна і тішу ся зо вшыткыма Русинами. В мені пряшівского єпіскопа владыкы о. Яна Бабяка єм пришов поздравити вшыткых участників конференції і пожелати, най ся вшытко ту днесь повіджене з Божов помочов наповнить. Єм аж преквапеный якый є ту днеська інтерес о школску проблематіку, з якым великым інтересом діскутовали учітелі, але і представителі іншых сфер сполоченьского жывота. Є то барз потребне, бо молода ґенерація є наша будучность. Єм пересвідченый, же конференція такого характеру мать велький вызнам преважні про захованя ідентіты Русинів. Завером хочу повісти, же пропозіції Русинів виджу до будучна лем в тых найліпшых фарбах, во вшыткых ідеях школства вам напомагаме і надале будеме помагати з душевного боку, бо собі треба усвідомити, же вшыткы діла суть в Божых руках.

Проф. Іван Поп Др. ЦСц.,
доктор історічных наук, Хеб – ЧР

Днешня конференція є барз добра в тім, же є конштруктівна. Знате, за свій жывот єм абсолвовав вельо такых акцій, а уж єм собі повів, же веце не піду на нияку. Причіна є цалком обычайна, бо векшына історіків презентує лем свої пропозіції, свої рефераты з умыслом штонайліпшой презентації свого мена. Але днеська то ту є інакше.Вшыткы ся снажать найти компроміс, сполочну дорожку про Русинів. Одзвучали ту днеська здравы пропозіції модерного демократіцького світа, путь діґіталізації, котров мож уж днесь прити до хоцьякого села, школы, інштітуції але і за границі. А тым мож пропаґовати русиньску культуру. А мій приватный погляд на деншню прапотребну тему є, же матеріялы Музея у Свиднику ся мусять радікално русинізувати, бо лем тым будуть демонштровати самостатность Русинів як свойбытного централноевропского народа.

Jaroslav Ivančo,
poslanec SNR

Som rád, že ma tu dnes pozvali. Veľa som sa toho dozvedel, a keď vidím tu veľkú silu chcenia Rusínov dosiahnuť to svoje, tak mám z toho veľmi dobre pocity.

Predložený návrh je na Slovensku prvým pokusom o komplexnejší prístup k príprave chronologického prehľadu dejín Rusínov. Už z toho dôvodu si autor Mgr. Ján Kaliňák zaslúži vďaku zo strany všetkých rusínskych národnostných organizácii, z ktorých niektoré sa často k veľmi zložitej histórii etnika hlásia len deklaratívne alebo sa k nej stavajú selektívne. Vo svidníckom múzeu sa nachádzajú najdôležitejšie zbierky rusínskeho umenia, ikon, malieb a preto z kompetencie poslanca Slovenskej národnej rady sa pripájam ku Vyhláseniu účastníkov Konferencie ku Chronológii histórie a kultúry Rusínov na Slovensku a taktiež pri riešeni problematiky dnes uvedených oblastí Vám budem nápomocný.

Івета Мелничакова,
учітелька ОШ Меджілабірці

Почас мойой педаґоґічной практікы можу повісти, же інтерес дітей о русиньскый язык є барз велыкий, а зато єм рада, же ся ту днеська рішыть школска проблематіка. Уж быв найвысшый час, бо дакотры родичі не хотять давати свої діти до русиньскых школ, преважні зато, же не вірять школскому сістему, котрый належыть етнічній выуці. Днешні пропозіції суть дальшым кроком ку захованю материньского языка од найменшых дітей.

Ігор Колесенков,
третій тайомник Вельвысланецтва Руськой федерації в СР

О Русинах знам лем два рокы і до будучна виджу сполупрацу Руськой федерації з Русинами лем в тых найліпшых сферах културного, сполоченьского і політічного жывота. Но я сам реаліста і думам, же днешня конференція не вырішыть проблемы русиньской народности.
Дякую за позваня і можу повісти, же атмосфера днешньой конференції є барз приємна, прятельска і виджу в ній велику силу Русинів, о котрій єм не думав.

PhDr. Alexander Duleba CSc., Výskumné centrum slovenskej spoločností pre zahraničnú politiku, Bratislava

Jednoznačne si myslím, že konferencie obdobného druhu, ako je ta dnešná majú význam, bez ohľadu na teoretické spory a interpretácie etnického pôvodu rusínskeho obyvateľstva žijúceho v súčasnosti na pomedzí styku piatich krajín (Slovensko, Ukrajina, Poľsko, Maďarsko, Rumunsko a enklávy v bývalej Juhoslávii). Ale o tom či sa niekto cíti byť Rusínom alebo Ukrajincom, na čo má plné historické i občianske právo, nemôžu predsa rozhodovať názory tu prítomných historikov alebo politická moc poplatná ideológii budovania národného štátu, ale iba dotyčný občan sám. A je ,,psou povinnosťou" demokratického štátu mu takúto možnosť dať.

Mgr. Bibiana Šabeková,
odborná radkyňa Krajský školský úrad Prešov

Som rada, že som sa mohla dnešnej konferencie zúčastniť a predniesť servis legislatívy, ktorý je nápomocný k zriadeniu predškolských zariadení s výchovným jazykom rusínskym, pretože škola bez rodného materinského jazyka je ako mlyn bez vody. Ďakujem všetkým organizátorom za pozvanie, a v mene Krajského školského úradu Vás v tejto myšlienke budeme podporovať a verím, že to dotiahnete do pozitívneho konca. Mrzí ma, že som tu nemohla vystupovať v rusínskom jazyku, ale nemala som takú možnosť ako dnešná generácia pre slobodnú voľbu jazyka. Ale som si istá, že môj otec (Rusín) by bol na mňa dnes určite hrdý.

Федор Ґоч,
діректор першого русиньского приватного музея в Зіндрановій, Польско

Сыте Русины? Так ся тримайте того своїого. Именно вшыткых польскых Русинів вам тримам пальці, бо тема є барз важна. Дякую за позваня і за то, же єм ся ту дознал вельо нового зо жывота і історії Русинів.

На конець хочу додати, же суть то вшытко позітівны факты, о чім треба знати штонайшыршій громаді Русинів зато, жебы ся сфера з области музейной проблематікы, школства і медій стала іщі сильнішов пріоріотов в дальшых роках, абы наш русиньскый народ не вымирав, утримовав наслідство нашых предків і будовав на русиньскім фундаменті. Богата участь, вельо рефератів, пропозіції і позітівны поглаяды участників свідчать о тім, же Русины не лем співають, танцують але і научно жыють.

Міністерство культуры СР розгодне о сідлі Музея русиньской культуры

Міністер культуры Словеньской републікы Марек Мадяріч в пятницю 3. новембра 2006 прияв делеґацію Русиньской оброды на Словеньску на челі з єй председом Владіміром Противняком. Міністер на стрічі потвердив рішіня Міністерства культуры СР, абы уж од 1. януара 2007–го року быв в рамках штруктуры Словеньского народного музея (СНМ) на Словеньску зрядженый самостатный Музей русиньской культуры. Міністерство культуры СР (МК СР) хоче на закладі одборных становиск і по догоді з представителями русиньской культуры до кінця 2006–го року посудити і розгоднути, ці ся сідлом Музея русиньской культуры стане місто Пряшів або Свидник.

(CITA)

▲ *Участници першого дня конференції – зо заду о. П. Галько, вікарь про Русинів. Вперед зліва: редакторкы НЕВ Ш. Левканічова і Ф. Латтова, учітелькы русиньского языка з меджілабірськых ОШ А. Мигальовова і І. Мелнічакова, Інж. Я. Липіньскый, підпредседа РОС і А. Ковачова, членка ДР РОС.*

RÁDIO PATRIA
SLOVENSKÝ ROZHLAS

Русиньскый програм 15.11. – 15.12.2006

15.11.2006	**середа**
17,00-17,30	Радіоновины
17,30-18,00	Серіал: З жывота святых, репр.
19,20-19,50	Русиньскый маґазин
17.11., 21.11., 32.11.2006 - пятниця, вівторок, четверь	
17,00-18,00	Радіоновины
25.11.2006	**субота**
9,00-11,00	Радіо молодых
11,00-12,00	Музичны поздравы
26.11.2006	**неділя**
6,00-6,45	З радіоархіву
6,45-7,15	Гітпарада русиньскых співанок
7,15-7,45	Подобы жывота
7,45-9,00	Радіомаґазин
11,00-11,30	Літ. релація, М. Сисак: Рус. літ.17,-18, ст.
11,30-13,45	Музичны поздравы
13,45-14,30	Бісіда кумів
27.11.2006	**понедільок**
17,00-18,00	Радіоновины
29.11.2006	**середа**
17,00-17,30	Радіоновины
17,30-18,00	Гітпарада рус. співанок, репр.
1.12.2006	**пятниця**
17,00-18,00	Радіоновины
5.12., 7.12.2006	**вівторок, четверь**
17,00-18,00	Радіоновины
9.12.2006	**субота**
9,00-11,00	Радіо молодых
11,00-12,00	Музичны поздравы
10.12.2006	**неділя**
6,00-6,30	З радіофонотекы
6,30-7,45	Літуржія ҐКЦ
7,45-9,00	Радіомаґазин
11,00-11,30	Літ. релація, З жывота святых
11,30-13,45	Музичны поздравы
11,45-14,30	Село грать, співать і думу думать
11.12.2006	**понедільок**
17,00-18,00	Радіоновины
13.12.2006	**середа**
17,00-17,30	Радіоновины
17,30-18,00	З жывота святых, репр.
19,20-19,50	Русиньскый маґазин
15.12.2006	**пятниця**
17,00-18,00	Радіоновины

Телефоны:
► ***русиньска редакція, Кошыці:***
055 7287426, факс: 055 6226139,
продукція: 055 6822945
► ***Пряшів:***
051 7483870, факс: 051 7483872

Наш театер на домашній і заграничній сцені

Членове Театру Александра Духновіча мають за собов в тых днях многы выступіня. А то нелем на домашній сцені. Попри 3. річнику КАРПАТ ФЕСТУ, котрого ТАД быв єдным з главных орґанізаторів, іщі стигнув выступ на заграничній сцені во Відню, але і по русиньскых селах – в Палоті і в Чертіжнім. Окрем того ся герці сістематічні готовили на першу премєру в тогорічній театралній сезоні – на Вірну невіру од Йозефа Мокоша, котру до русиньского языка преложыв писатель Штефан Сухый а режії як гость ся уяв Матуш Ольга. Пан Ольга тоту гру видів в поданю штудентів 2. річника герецтва в Братіславі і не хотіло ся му вірити, же тот гуморный поетічный і сітуачно інтересні зробленый драматічный текст поета і драматіка Й. Мокоша дотеперь нихто в професіоналнім театрі не інсценував. Уж то не є правда. Бо пряшівскый ТАД на домашній сцені з успіхом одограв першу (20. 10. 2006) і другу (25. 10. 2006) премєру. Іщі треба додати, же музіку ку споминаній інсценації скомпоновав Іґор Базлік іщі при уведжіню гры на ВШМУ даколи в половині 80. років м. ст.

День перед премєров была в театрі стріча з медіями, де новинарів о споминаній грі інформовав діректор ТАД Маріян Марко, режісер Матуш Ольга і окремы герці. При тій нагоді сьме ся пана режісера М. Ольгы опросили, што собі думать і як пережывать день перед премєров.

– Тота премєра є інша як вшыткы остатні перед ньов, може і тым, же є то моя юбілейна десята. Але главні і зато, же у вшыткых русиньскых герцях виджу велику силу хотіня. В тім театрі панує родинна атмосфера, што ся уж в днешнім часі мало де в іншых професіоналных дівадлах видить. Є то чудне, але герці єден другому жычать, што є велика цінность. Єден вечір грать герец главну роль а на другый вечір якусь меншу, што в герецкій практіці значіть, же служыть свому колетови. Од 1996 р. сполупрацую з ТАД і приготовив єм ту річні найменше єдну інсценацію. Ціню собі і на герцях то, же їх робота є про них першоряда, не єствують про них тзв. „боковкы", але герец жыє про свою роботу.

Зо слов пана режісера М. Ольгы видно, же ся до ТАД залюбив і рад приходить меджі русиньскых герців, бо ся меджі нима добрі чує.

Перед премєров сьме ословили і протаґоністу ТАД, герця Ігора Латту, котрый ся з нами поділив о своє розуміня споминаній інсценації, де грать роль Дотторе.

– Тота гра ся мі барз любить зато, же є то комедія, повів бы єм, же аж фрашка. Я цілый свій жывот люблю гумор а скоро все мам добру наладу. Зато ся у тій грі можу дослова повышыти і вышаліти. Інсценація Вірна невіра не є тяжкый жанер. Можеме у ній видіти вшыткы людьскы характеры, хыбы, гріхы, добро, котры можеме слідовати в каждоденнім жыботі і все ся з них понаучіти. Я грам чоловіка, котрый ся хоче женити, а не мать успіх у жен. Так через слугу ся снажу здобывати сімпатії у жен. Як ся то дарить, мусить посудити публіка, хто є успішнішый, ці пан або слуга. З того властні выходить понаучіня, же цілый жывот маме про себе глядати легшу і ліпшу дорогу. Єм рад, же в тій грі никого не алтерную, але мам лем свою роль.

Очекованя цілого драматічного колектіву ТАД по двох премєрах Вірной невіры ся сповнили, а то є найвекша одплата і велике успокоїня.

Анна Кузмякова, Сілвія Лисінова,
Фото М. Ольга

▲ *Фото з премєры гры Вірна невіра – протаґоністы гры Л. Брегова, З. Галямова, Ігор Латта.*

www.rusyn.sk

Дні Русиньскых традіцій в Кошыцях

Містна орґанізація Русиньской оброды (МО РОС) в Кошыцях на челі з єй председничков Марійов Біцковов зорґанізовала на неділю 8. октобра 2006 культурну акцію з проєкту Дні русиньскых традіцій під назвом Камюнка співать, грать і танцює. В режії Мартіна Караша ся фолклорный колектів Барвінок на кошыцькій сцені представив зо своїм богатым репертоаром.

ФК Барвінок приготовив про Кошычанів, котрых ся зышло невроком, єден і півгодиновый розмаїтый проґрам співів, танців, музікы і говореного слова. Модераторами проґраму была Радка Єдинакова і Миколай Коневал. У своїм выступіню камюньскый Барвінок представив 54–річну історію звыків свого села в подобі окремых части, ДРЫТАРЕ, в котрім „барвінковы членове" кошыцькым Русинам указали, як хлопі одходжали до світа за роботов, жебы могли ужывити свої родины. Як зо собов брали молодых 14 – 15–річных сынів з цільом приучіти їх до свого ремесла і жебы і они собі заробили даякый ґрайцарь. Красне было і звыкословне пасмо о тім, якы обычаї были даколи в Камюнці НА МИХАЛА, кедь хлопі і парібці одышли по осінніх роботах на юг за роботов і зарібком а жены і їх дівкы оставали дома. Они ся каждый вечір сходили в єдній хыжі на вечірках – прядках. Там пряли, вышывали, пороли піря а при тій роботі собі співали, танцьовали, гев–там собі і запльотковали... Зато, же хлопі не были дома, бо пішли по зарібках, жены в тім часі дома танцовали танец ЗА ПАНІ. Танцьовали дівчата а половина з них была преоблечена за хлопів. Є то орігіналный камюньскый танець, котрый ся танцьовав лем в Камюнці, ниґде інде. Не менше інтересный і красный камюньскый звык, котрый Барвінок представив на кошыцькій сцені, є пасмо РЕҐРУТЫ, як молоды парібці одходили на асентірку. Як вєдно з дівчатами парадили віз, на котрім співаючі одходили ку войску. І при параджіню воза ся співало, танцювало а многы дівкы і плакали, бо знали, же їх фраїрів одведуть ку войску.

▲ *Обновленый мандолиновый Барвінок ся представив уж і в Кошыцях.*

В проґрамі ся представили і тогорічны лавреаты цілословеньского конкурзу русиньской народной співанкы СПІВЫ МОГО РОДУ Івана Сивулькова і Мартін Караш, котры суть тыж членами ФК Барвінок і красныма народныма, але і авторскыма співанками розтляпкали публіку, як і хлопска і бабска ґрупа колективу. Заінтересовав публіку і аматерьскый мандолиновый орхестер Барвінку, але не меншый успіх зожав завершальный танець гопак.

На конець акції выступаючім з Барвінку подяковала председкыня МО РОС в Кошыцях Марія Біцкова а по ній не шпорив словами хвалы на адресу Барвінку ани председа РОС Владімір Противняк, котрый звыразнив потребу орґанізовати такы акції в штонайвекшій кількости, абы ся Русины голосили ку своїй народности і были на ню горды.

По тых красных словах собі вшыткы сполочні заспівали найперше камюньску гімну Дай–же, Боже, добрый час а потім Жывіте людіє...

Мартін Караш,
Фото Мірям Біцкова

Фестівал у Вышній Поляннці завершыв Дні русиньскых традіцій в окресі Бардійов

Вышня Полянка – невелике село в северній части бардійовского окресу, через котре тече невеликый потік Ондава, была в суботу 7. октобра місцьом некаждоденной акції. Сельскый уряд вєдно з ОО РОС в Бардійові і Вышньошарішскым центром приготовили про жытелів села 15–ый річник Культурных славности, котры т. р. были першый раз орґанізованы в рамках проєкту Дні русиньскых традіцій.

Скоре як зазвучали першы тоны народной співанкы, ся ку участникам пригварив заступця старосты Петро Кучерявый, котрый веде самосправу села по старостови уж небіжчікови Янкови Іванчінови (умер м. р). Потім ся мікрофону уяла Маріяна Железна з Хмельовой, котра ся словами поета вызнала з ласкы ку свому домову. По поетічнім вступі уж слідовало оголошуваня першых выступаючіх, што была знова мила повинность про М. Железну, котра ся у В. Полянці представила нелем як декламаторка і співачка, але як модераторка.

В наслідуючім, высше двагодиновім проґрамі ся на челі з Мґр. Дарінов Костаровов і Мґр. Сілвійов Юрковов представили найперше школярі з Н. Полянкы, де ходять до школы і діти з навколишніх сел. Они доказали, же і на малых селах выростають надійны співацькы і танечны таленты, котры треба сістематічні вести, абы могли свої способности дале розвивати. Доказом того была і молоденька Юліянка Дзубакова з Бардійова, котрій до співу на гармоніці грав Мґр. Іван Сідор. Сцена сполоченьской салы шумні зреконштруованого сельского уряду дале належала Марії і Патрікові

▲ *Свидницька Маковиця пришла поздравити свято Мірошівчанів.*

Шуркаловым з Бехерова, котры ся за послідні рокы стали єдныма із сістематічных участників вшелиякых русиньскых фестівалів і конкурзів. З недалекого Свидника пришли Вышньополянчанів поздравити гнедь два колективы – ФҐ Маковицькый голос і ФК Маковица (т. р. ославив 50 успішных років на домашній і заграничній сцені).

З ґуморным, іронічным а місцями аж пікантным словом пришла потішыти участників Араня з Яровниць. На завершіня фестівалу зазвучала того часу найспіваніша співанка А чія то хыжа..., по котрій на повну силу зазвучав аплавз вдячных людей.

При посиджіню коло ґуляшу, котрый про выступаючіх приправив сельскый уряд, собі люде побісідовали о зажытках з выступіня, але і о тім, што нове в родині, на селі...

– шн –
фото автора

ЧІРЧ

Гора Мінчол - хранена теріторія

Чірч є докола обколесеный краснов природов, шумныма лісами і лежыть під горов Мінчол, котра мать 1157 метрів надморьской вышкы. Найвекшов атракційов на самім верьху Мінчола є тройкамінь, котрый розділює гору на теріторію трьох окресів Сабіновского, Бардійовского і Старолюбовяньского. За другой світовой войны Німці зо самого верьху Мінчола стріляли на векшы міста як є Пряшів, Сабінов і Бардійов. Область Мінчола є споєна ходничками, суть ту барз добры можносты на турістіку і на збераня лісных плодів, як яфыры, малины, ягоды, грибы і дальшы доброты од матери – природы.

Про інтересность з під Мінчола вытікать ріка Топля, котра ся влівать до рікы Попрад а ріка Попрад до Балтіцкого моря. Через село Чірч протікать ріка Чірчанка.

Чірч шырить шпорт

У селі ся находить великый шпортовый штадійон, котрой ся зачав будовати в септембрі 1972 р. з ініціативы тогдышнього МНВ в Чірчу в акції ,,3". Цалкова ціна штадійону при закончіню в маю 1975 р. была 3. міл. Кчс. Штадійон ся ділить на дві части – трібуну і шпортовиска. Чірчане штадійон вжывають преважні на фотбал, де грачі в минулій сезоні выграли 2. класу окресных майстровств і поступили до першой. Быв то про ФК Чірч історічный скок і великый успіх. Фотбалову сезону 2006/2007 може Чірч, як новачік, опробовати на домашнім гриску і молодый дорост, котрый поступив до 2. классы.

Село Чірч ся находить в окресі Стара Любовня. Лежыть лем 7 км. од гранічного преходу польского Лелюхова. В сучасности мать 1 120 жытелів, котрым старостує Ян Лабаш. В 1991 р. при списованю людей ся русиньской народности записало 100 а в 2001 р. то было уж 373 людей. 1013 жытелів села суть ґрекокатолицькой віры а 18 людей ся голосить ку православній вірі. Як повів староста Я. Лабаш: наше село уж много років утримує міцный фундамент русиньства, церьковны традіції, ремесла. Жытелі села і молода ґенерація бісідують по русиньскы. У селі ся каждорочні у послідній авґустовый вікенд одбывать русиньскый фестівал, котрый є великым святом про жытелів Чірча і його родаків. І надале хочу в селі утримовати розвой русиньскых традіцій і фолклору вжываючі його автентічны обычаї. Не каждій людьскій ґенерації є в пригоді можность, яку мала наша ґенерація - перекрочувати поріг нелем сторіча, але і тісячріча, в якім вдяка сучасному розвитку людства ся і Русинам у Чірчу отворили новы перспектівы будованя і рішыня русиньской проблематіки. Істо тераз многым з вас пробігла в мыслях думка: Зробили сьме вшытко, што было в нашых силах? Обєктівні треба повісти, же хоць было зроблено немало, але не вшытко сьме стигли, што сьме хотіли, бо причіны суть обєктівны і субєктівны, але я вірю в силу жытелів села надале....

Село Чірч мать дружство (ПРД), котре не барз просперує, але іщі фурт ся утримує і Чірчанам давать роботу преважні в жывочішній выробі. У селі є 4-класна основна школа споєна з матерьсков школов. Школярі од 5-ой класы кажде рано возить автобус до Орлова.

▲ *Погляд на будову Ґрекокатолицького парохіального музею ТґДр. Мирона Подгаєцкого в Чірчу.*

Ґрекокатолицкій парохіальный музей ТгДр. Мирона Подгаєцкого

Чірч є єдно з мала русиньскых сел, котре ся може гордити Народно-реліґійным музейом, в котрім ся можете дознати о священиках у Чірчу, дідічнім священстві, о жыноті о. Мирона Подгаєцкого, о історії села і парохії Чірча. В музею можете видіти оріґіналны історічны документы, стары церьковны книжкы і много іншых історічных реліквій. Преважна вдяка за таку думку і за зозбераня експонатів до музею належыть чірчаньскым священикам о. Галькови і сучасному о. Поповцови. Затля мож музей навщівити лем на пожаданя. Приголосити ся можете на Ґрекокатолицькім фарьскім уряді в Чірчу.

▲ *Староста Чірча Ян Лабаш в бісіді зо Штефаном Зимом, председом ОО РОС в Старій Любовні.*

Дарованый перстінь в Чірчаньскій капліці

В першу септемброву неділю (на праздник Успенія Пресвятой Богородиці) ся на святій горі у Чірчу каждорочні одбывать одпуст, де приходять люде з близка і далека а тыж і ґрекокатолицькы Русины з Польска. На святій горі є капличка, котру поставили віруючі з Чірча в часі о. духовного Йоана Яновіча в 1899 р. Но іщі перед тым в 1770 р. за о. Ісаія Яновіча старша ґенерація віруючіх выбудовала каплицю на іншім місці чірчаньского хотаря і присвятила ю св. Йоанови Крестительови. Подля старого переданя на тім пресвятім місці дошло і ку

▲ *Ікона з чірчаньского храму.*

чудесным выздравліням. В сучасній векшій каплиці, на лівім боці ся находить маленька скринка, в котрій є положеный златый перстінь. Під ним є написане: ,,Тот перстінь дарую на шыріня векшой хвалы Ісусовей і Маріїной і як подяку за вылічіня мойого сына.´´ Тот необычайний перстінь выповідать о многім. Хто жертвує такый перстінь, так його подяка выходить з чістого сердца і свідчіть о глубокій вірі.Честь і хвала Пресвятій і пречістій Діві Марії!

Сілвія Лисінова, фото авторкы

„Я думала, же ня уж не любите...“

Звыкне так быти, же чоловік, кедь до дачого вложыть кус серця, хоче абы ся му то холем з части вернуло. Без того, жебы в тім было дашто еґоістічне. Так як чоловіку в жыноті хыбить любов, погласканя, слова подякы, узнаня.

12. октобра 2006 о 19 годині, мала Марка Мачошкова округлый 50. юбілей зачатку свого співу. Марка є жылка, котра мать і у своїм віку необычайный шарм жены, де на першый погляд видно, же знать о чім є жывот. Она мать у своїм голосі не лем дар співу, але днесь ся холем про мене одкрыв і дар прежытого і добрі схосноваго. Через свій жывот мать право співати о любви, страті, дітинстві, рідным селі... Зато, же она тото вшытко пережыла. Моя мама рада споминать, як не хотіла в неділю іти до церькви, бо в тім часі у радію мала співати Марка.

▲ *Наша русиньска звізда Марка Мачошкова співать уж 50 років.*

Перед ДЙЗ у Пряшові ся перед седьмов годинов сходжали люде, а зышла ся їх повна сала, гудьбы, співаків, музікантів, люблящіх фолклор. Першый ряд засіли люде з Маркіного села - Потічане. Дале єй родны, но вшыткы сьме там про ню. Першы на подію ся указали музіканте уж знамой капелы Андрія Кандрача. Згасли світла а на полотні сцены ся спустив документ СТВ о Маркі. Видиме ю як молоду, єй жывот з родинов... На то приходить на сцену конференцєр Ярослав Сисак, котрый внесе красным мікрофонічным голосом важность і реаліту, котру представує на сцені село, верьхы... выйде і она. Наша Марка Мачошкова. Зачне ся пасмо Маркіного співу, котрым ся дотыкала нашых сердець за 50 років і днесь. Зожне успіх і зо слызами в очах повість на мікрофон „Я думала, же ня уж не любите.“ Тепер настала хвилина, коли потребовала чути одповідь. Я співам про вас, люблю вас а вы? Чуєте то? Люде одповіли... ші векшым аплавзом. На концерті пані Маркы, выступило повно співаків. Од співачок концерту А чія то хыжа, аж по Яна Амброза, геречкы і співачкы з ДАД–у – Анны Біттнеровой, танечників ПУЛЬС–у, гуморной ґрупы Дрішляк і іншых.

Пришов конець, послідні співы, як подяка пані Марці і людям, котры єй помогли тот концерт зреалізувати. Заслужыла сі то, як заслужыла умелкыня і як наша русиньска співачка, наша русиньска діва.

Мірослава Лацова - Гупцей

Навщівили нас братя Русины з Войводины

В часі Карпатофесту, котрый орґанізовав наш ТАД, ся у Пряшові зышло нелем много театралів, але і іншых людей з области народностной культуры зо штырьох штатів. Меджі нима были і нашы братя Русины зо серьбской Войводины. Правда, їх главным цільом было представити театралный колектів Петро Різніч Дядя на споминанім фестівалі. Русиньскы герці з Войводины выступили на професіоналній сцені ТАД з гров Велика птица од Мірона Канюха в режії Янка Лендєра. Часты аплавзы заповненой великой салы ТАД–у потвердили успіх Руського народного театру, котрый в сучасности здобывать штатус професіоналного дівадла.

Окрем того, двоє членів з того колективу – **Славко Орос** *(председа народного союзу Руснацох в Серьбску) і* **Михал Зазуляк** *(председа Управного одбору Руського народного театру Петро Різніч Дядя і редактор Руского слова), навщівили Русиньску оброду і редакцію Інфо Русин, де сьме з нима в приємній атмосфері побісідовали (Феодосія Латтова, тайомничка РОС і Анна Кузмякова, шефредакторка Інфо Русина і іншы актівісты РОС) главні о тім, як ся в сучасности, по нелегкых політічных і сполоченьскых змінах жыє Русинам в Серьбску, о їх культурных акціях і о выдавательскім діятельстві.*

▲ *Славко Орос, председа народного союзу Руснацох в Серьбску.*

Дознали сьме ся, же подля послідного списованя людей в Серьбску з 2002 року ся за Русинів пригласило 15 905 людей. Културны акції планують і готують (їх орґанізація Руська матка) подобным способом як наша орґанізація Русиньска оброда на Словеньску (РОС). Так само выписують на міністерство проєкты на културны активности як і проєкты на выдавательске діятельство. Но на розділ од РОС Руська матка мать о много богатше выдавательске діятельство новинок і часописів. Кажду пятницю выходить тыжденник **Руске слово** на 16 странах, котры творить 15 редакторів. На розділ од русиньскых періодік на Словеньску, в обсягу котрых ся векшынов презентує културно–сполоченьскый жывот Русинів на Словеньску і за границями, новинкы серьбскых Русинів мають шырший обсяговый замір, котрый одзеркалює вшыткы области їх жывота (польногосподарьство, економіка, політіка, турістіка і іншы). Раз до місяця у споминаных новинках выходить і додаток, в котрім ся обсягово черять Літературне слово з Гумором і Родинов. Два раз до тыждня выходять новинкы **Кулска комуна** (фінанцує їх Міністерство медій Серьбска, таке у нас не маме). Окрем того выходять і часописы: місячник **Заградка,** двомісячник **Шветлосц, Мак** про молодеж.

▲ *Михал Зазуляк, председа Управного одбору РНТ Петро Різніч Дядя і редактор Руского слова.*

На ооснові власных скушеności, бо не раз єм навщівила русиньску комуніту Войводины, єм ся на власны очі пересвідчіла і виділа іщі єден великый і барз цінный розділ. А з того бы сьме собі могли взяти і мы – Русины на Словеньску, добрый приклад. Кедь серьбскы Русины орґанізують наприклад їх назнамішый фестівал Червена ружа в Руськім Керестурі, жыють тым вшыткы Русины, приспівать на нього керестурске дружство, русиньскы сукромны подникателі, фабрыкы і многы іншы русиньскы сполочности. Кедь ославовали серьбскы Русины 250 років од выселіня, як они гварять „з горніці на долніцу”, жыли тым вшыткы русиньскы села Войводины і церькви на челі з тогдышнім єпіскопом Мікловшом. А жыли нелем духом, але і домашнє богатство стравы творили русиньскы стародавны їдла, як у нас даколи на одпустовы свята, кедь ся сходила домів ціла родина і навщівовали ся взаємно і членове з подалшой родины.

Наконець треба повісти, же стріча з нашыма русиньскыма братами з Войводины в Русиньскій оброді і в Театрі Александра Духновіча была приємна, поучна і інтересна, што є на хосен обогачованя нашого будучого діятельства на русиньскім полю і конкретной сполупраці меджі русиньскыма орґанізаціями у світі.

Анна Кузмякова, фоткы авторкы

Выстава кыйовскых малярів

21. октобра 2006 в селі Кыйов ся одбывала незвычайна културно–сполоченьска акція в подобі выставы образів двох кыйовскых родаків – Дезідера Милого і Юрка Молнара за участи Кыйовчанів, представителів културного жывота з навколишніх сел, зо старолюбовяньского і пряшовского окресу. Выставу 40 образів, меджі котрыма было і 15 образів Дезідера Милого привезеных зо свидницького МУРК–у, отворив староста Кыйова Мґр. Юрко Хаміла. У своїм вступі представив жывотну путь обох кыйовскых малярів, котры свойов творчостьов шырять добре мено свойому селу, як і далша їх родачка, знама співачка русиньскых народных співанок Анна Порачова. Выстава была зорґанізована з нагоды 100–ой річниці народжіня і 35–ой річниці од смерти народного художника Дезідера Милого.

Переповнена сала културного дому настала аж по 16. годині, як з прекрасныма співанками свого села выступила домашня женьска ґрупа Мінчол, котра властні зачала другу часть богатого културного проґраму. Приспіла ку тому і народна музіка Андрія Кандрача, з котров собі заспівала Марка Мачошкова, Анна Порачова, Моніка Кандрачова, Николай і Наталка Петрашовскы. Гуморным словом учасників акції розвеселив народный росповідач Йожко Йожка з Кисаку. Двагодиновый забавный проґрам быв часто провадженый довгым аплавзом. А найсилнішый зазвучав на завершіня проґраму, кедь собі вшыткы выступаючі і притомны вєдно заспівали традічну співанку русиньскых акцій А чія то хыжа і Дай–же, Боже, добрый час ...

Дімітрій Крішко

▲ *Дезідер Милый „Задні скалы II”, рік взнику: 1963, техніка: пастел.*

День памяткы усопшых

Уж давно мі мій добрый прятель, священик повів: Памятай на то, же День памяткы усопшых є свято жывота. Довго єм не могла порозуміти, як то він думав, ведь на тото свято люде ходять частіше на цінтері, коло гробів предків, смутять за близков родинов, запалюють свічкы, прикрашують міста вічного одпочінку, споминають і мають в почливости помершых. Аж в часі, як мі умер отець, єм його выслову порозуміла, як то він думав. **Тераз уж знам, же тот, хто жыє в сердцу каждого з нас, ниґда не умирать!** Тяжко ся з тым змірити, але є то закон природы, чоловік, котрый ся народить мусить і умерти.

Свято вшыткых святых пришло з выходу. Не было то наше свято. Подля традіцій села Тихый Поток, де жыла моя мама, выходна хрістияньска церьков го святила в маю. Душічкы, як свято, пришло од западной церькви. Но думам, же не є важно, хто быв першый, але то, як тото свято прожываме і же не забываме на своїх близкых, котры уж суть во вічности. Не іде о то, хто кілько раз приде на гробы і якы парадны квіткы принесе, але о то, як то пережывать наша душа і сердце, што ся діє у нашых утробах, бо є то хосенна і найважніша часть нашого ,,Я´´.

При тій нагоді єм ся опросила нашых Русинів і не Русинів:

Як пережывають Свято памяткы усопшых і што ся діє у їх душі?

ПгДр. Марія Хомова
- Братіслава (писателька, языкознателька,родачка з Габуры)

- Я говорю так, же домов є там, де суть гробы нашых предків і там, де єм ся народила. Не можу фурт прити з Братіславы на день памяткы усопшых, але кедь мам путь на выходне Словеньско, так іщі ся не стало, жебы єм не пішла не цінтерь і не принесла жывы квіткы. Єм застанцьом того, же мертвым треба принести лем жывы квіткы, бо то є знак споминкы і жывота.

Андрій Гнат
- Пряшів (бывшый працівник ТАД і русиньскый діятель, родак з Радвани на Лабірці)

- Свято памяткы усопшых прожывам памятков на тых, котрых єм знав, із котрыма єм жыв а главні на тых, котры ня привели на тот світ. Або і на тых котры їм помагали мене колысати, учіли ня бісідовати, робити першы крокы.... Єдным словом, на вшыткых, котры мі стелили дражку до мого жывота. Тепер уж суть ту, на цінтері, на тім місці посліднього одпочінку каждого єдного чоловіка. Холем у тім є якась справодливость, же каждый там мусить. Але і тота справодливость є похыбна, бо єден нас опущать скорше, другый пізніше, третій траґічно...Но при своїм кінці вшыткы сьме єднакы, бо єден як другый скінчіме ту на тім фалатку землі, котрый называме цінтерьом. А што при тім пережывать моя душа? Моя душа ся радіє і смутить. Радіє зато, же єм міг з тыма, котрых єм спомянув довєдна жыти, радовати ся із сполочного пережываня. А смутна зато, же уж лем споминаме на своїх близкых....

o. Mgr. Miroslav Pindroch
- Snina (gréckokatolický duchovný)

- Deň Dušičiek je pre mňa sviatok definitívneho domova - neba, splnenie túžby po tomto domove. V takomto duchu viery oveľa ľahšie vyslovíme slová modlitby: Odpočinutie večné daj mu Pane! Ako prejav lásky k tomu, kto nás už domov predišiel. Na cintorínoch by sme sa teda nemali príliš uzatvárať do smútku. Mali by sme byť v myšlienkach viacej tam, kde sú naši zosnulí. Mali by sme sa tešiť tichou radosťou, že oni sú pri Otcovi. Veď prví kresťania nazývali deň smrti človeka jeho narodeninami pre nebo. Pre veriacich v Krista je deň smrti dňom narodenia pre plnší život.

(2 kor.5,1) .....Večná im pamiatka.....

ПгДр. Миколай Ксеняк
– Ружомберок (писатель, родак з Камюнкы)

- Свята Душічок мають вызнам про каждого чоловіка, бо помагають утримовати наш род, наш камінь, вшытко наше русиньске. І не з нагоды даваме на цінтерь квіткы, але з вдячности. А кедь мы сьме вдячны, так і нашы помершы предкове будуть вдячны.

Doc. PhDr. Marta Součková
- Prešov (Prešovská Univerzita)

- Láska je puto dokonalosti a preto pamiatku zosnulých vnímam veľmi intenzívne, lebo na ľudí, ktorých sme skutočne milova-

li, sa nedá nikdy zabudnúť. Preto sa majme nielen v tento deň na pozore, aby sme nestratili to, čo sme už dávno vyzískali.

Мґр. Осиф Кеселіця
- Свидник (учітель, прихыленець Енді Варголы, краля Поп Арт Клубу, родак з Міковой)

- Тот осінній час свята усопшых є про мене велкикым ,,ментом", котрый ня веде до глубокого задуманя над жывотом, над тым, што є цінне на тім світі. Роздумую коло гробів, в якых тівко розуму, поучіня, поховане людське трапіня, тівко любви, заслуг, тівко красоты, талентів, тівко злого, нелюдьского - вшытко тото закрыла милосердна земля а мы то прикрыєме іщі тяжкым студеным каміньом.

Мґр. Алена Блыхова
- Меджілабірці (председнічка Сполку русиньской молодежі Словеньска, Інштітут народностных штудій і реґіоналных языків при Пряшівскій Універзіті)

- Душічкы то суть властні свята нашых предків, а думам, же не лем запаленов свічков собі треба спомянути на нашых померших предків, але і молитвов, бо то поважую за неодділну сучасть нашого поземского жывота.

Миколай Коневал

Плачуть гробы

Плачуть гробы нашых предків,
хоць гонорні збудованы,
гробы без людьской молитвы,
позабыты, занедбаны.

Діти многых нашых предків
в світі здатно подникають,
а на гробы своїх отців
часто ани не спомянуть.

В найновшых автах ся возять,
носять барз модерны гривы,
но не найдуть ни минуты
над гроб мамин ся склонити.

Гробы нашых небіжчіків
кряком, травов заростають,
а їх діти і правнукы
в теплых морях ся купають.

Дома гробы предків плачуть,
хоць їх діти суть богачі,
но духовно суть їх сердця
біднішы як всі жобраци.

Мґр. Іґор Латта
- Пряшів (гуморіста, герец ТАД, родак з Пчолиного)

- Є то про мене свято, на котре ся ниґда не забывать. Богато прикрашены гробы, запах воску, фаребне квітя, світло поломіня свічок дотворюють атмосферу божзкого покоя, котра є притомна на цінтерях. Но є на шкоду, же тота атмосфера є лем раз у році. Але любить ся мі в тім часі іщі єден звычай, свічка в облаку. За тых, што не спочівають в родній землі, але далеко од краю, бо нелем камінь бы мав припоминати нам близкого чоловіка.

Дороґы нашы чітателі, самы видите, же свято памяткы усопшых мать много подоб, але залежыть лем на нас, як го приймеме мы самы. Віріме, же і через нашы новинкы сьме собі вшыткы спомянули на тых, котры на нас смотрять уж зо свого ,,небічка".

Вічная їм память!

Сілвія Лисінова

Іван Головчак (Польско)

МОНОЛОҐ КАМЕНЯ

Повідают, што я не мам серця,
Што тіж не мам і сумліня,
Што ничого тілом не одчувам,
Навет спекы од проміня.

Повідают, што не чую шумів –
Мовы ліса, рік пінистых;
Што не виджу вроды свого краю,
Синькы неба, хмар срібристых...

Што я не мам жалю, іскор сміху;
Што не тішу ся, не плачу.
То не правда. Смішно з тых повідань,
З осіб тых, хоч іх не бачу.

Чую щебет птаства в неба чаши,
Виджу травы, срібны росы.
І одчувам плуга вістря остре,
Навет смерть, што таят косы.

Та не бою ся ничого злого,
Уж не страшне нич каменю.
Мам я силу, бо одчувам в собі
Рідной землі теплу жменю.

Мам я вшытко в твердым орґанізмі,
Котрым люблю і чым чую.
Край свій кохам. Прото в рідным ґрунті
Вічно днюю і ночую.

* * *

Схнут на поли травы некошены,
Як одквитнут, гынут квіты.
Не злітают в небо хворы птахы
Знают: долго ім не жыти.
Вшытко, што свій вік оджыло буйный,
Тратит свіжіст, мусит вмерти.
І николи тото не воскресне,
Што попало в лапы смерти.
І безсильны стерти, скасувати
Вічный закон тот народы.
А можливо кругообіг люди,
Так як нисню єст в природі?

Мірослава Лацова–Гупцей

ЯКА ТО ЛЮБОВ?

Божа ці чоловіча,
... тону мертвых
вкладати до землі.
Не кламати самых себе
і тых, што найближе коло нас.
Глядати добро,
быти духом мягкым
про тверды правды жытя...
Тоту теорію
хочу выгнати зо себе.
Най зроблю „манко" у етіці...

ОД – ДО

Выкупіня?
Розум судить моє серце.
Кричу – чом?
Жаль через правду.
Уж є пізно...

Выдареный літературный семінар в Руськім домі

Літературна сфера Русинів на Словеньску є єдинов, де абсентує перерваня контінуіты сучастности з минулостьов а в такім дусі ся несли і лекції літературного семінара, котрый ся одбыв 28. октобра 2006 в Руськім домі у Пряшові. Приятельска атмосфера, много научных рефератів, інтересна діскусія, пробудили не єдного „русиньского сына". Тото вшытко належало выдареному літературному семінару, котрый зорґанізував, так як каждый рік, Сполок русиньскых писателів Словеньска на челі з ученым „майстром" руськой і русиньской літературы Доц. ПґДр. Васильом Хомом, к.н. котрый семінар открыв. Зо словами, же хоче заміряти увагу на якость писательской роботы, што ся і наповнило. Дале поуказав на знаму сентенцію, же добрый художній текст є такый, де словом є тихо, але мысльов і чутьом – неконечный простор, то значіть, же многословіє є скоро пустословіє, непотребне про літературный текст.

По вступных словах пропаґатора русиньской літераруры ся зачали научны лекції, рефераты і діскусія, котру вів як модератор Ярослав Сисак. Він открыв першу лекцію Мґр. Осифа Кеселіцю на тему: **Особность і творчость Енді Варгола.** З властного погляду можу повісти, же то была барз інтересна тема, котра заінтересовала вшыткых участників, бо з погляду молодого прихыленця Поп Арту Е. Варгола, сьме ся могли дознати о жывотнім штілі, минулости, рекламнім уміню, американькім сні, фетіш-талісмані, о родині, речі, співанці, фотоґрафії, о жыводі як рекламі, але і погляді на демократію Е. Варгола. За нейвекшый „парадокс" Осиф Кеселіця означів тот факт, же Е. Варгол ся у нас народив аж по своїй смерти в Америці. Тыж звыразнив, же Музей модерного уменя Е. Варгола в Меджілабірцях **є і зостане першый на світі** монотематічно присвяченый Америчанови з русиньскыма предками і родным русиньскым языком, кральови Поп Арту - Е. Варголови. **Чом є О. Кеселіця такым прихыленцьом Е. Варгола?**

*- Бо Варгол є про мене **соціалный феномен,** котрый засяговав до вшыткых областей уменя і доднесь мать вплив на вшыткы области культуры, од выткарного уменя через фотоґрафію, філм, театер, моду, літературу, філозофію аж по музіку. Заставам реальну демократію так, як Е. Варгол, котрый увів приклад демократії на Кока Колі, же так як пиє Кока Колу американькый президент, так ю пє Л. Тайлор, учітель, доктор, робітник, але і обычайный жобрак, но фурт є тота Кока Кола єднака, никто з них ю не мать ліпшу або ґіршу. Думам, же в будучности буде Варгол славный на 15 декад а його слава пережыє і нашых дітей.*

Дальшов, не менше научнов і потребнов темов на семінарі, быв реферат Доц. ПґДр. Мірона Сисака к.н, на тему**: Русиньска література добудительского періоду**, котрый поуказав на найстаршу русиньску літературу і історічну сферу. В тім одношіню припомянув добру традіцію, коли першы пробы писати літературны тексты ся появили на основі русиньской історії. В своїх поглядах выходив з філологічных релацій, котры ся операють о факты і выслідкы історічного розвоя русиньской літературы і культуры од глубокой минулости до сучастности. На марґо Русиньской творчности повів: *„же треба высоко оцінити главні русиньску поезію, котру творять як реномованы поеты, так і молоды зачінаючі голосы"*. Тему: **Тренды і перспектівы розвоя сучастной русиньской літературы до будучности** увів писатель і знамый байкарь ПґДр. Миколай Ксеняк. У своїм рефераті звыразнив зліпшіня русиньской пресы і пропоновав, же много статей з Інфо Русина бы не было на шкоду публіковати і в іншій Словеньскій пресі з прінціпу, якости і причіны, жебы о Русинах знала штонайвекша кількость людей. Спомянув і цінность зборника Оброджіня Русинів, котрый він поважує за **„ґенезу нашого Я"**. Не обышов і творчость - діятельство многых сучастных писателів русиньской літературы, котры были і суть професіоналныма творцями як: Штефана Смолея, Марію Мальцовску, Штефана Сухого, Юрка Харитуна. Оцінив їх автентічность в хотіню высловити думку якнайзрозумителніше, бо выужывають шпеціфічны выразы, як фразеолоґізмы так і лексікалізовану метафору, жебы вызвали у чітателя естетічне пережываня.

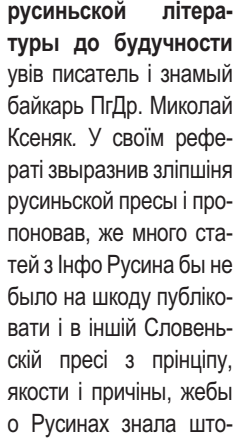

А який погляд мать на днешній семінар сам автор реферату М. Ксеняк? Такы научны акції мають великый вызнам про добро і будучность Русинів. Хто не познать історію і літературу Русинів, мусить зачінати од самого зачатку. Хочу высловити подякованя орґанізаторам днешнього научного семінара, як і председови РОС на Словеньску Владімірови Противнякови за його мудры слова на марґо русиньскых писателів, але і зато, же спомянув сполупрацу меджі РОС з іншыма не менше важнішыма русиньскыма інштітуціями, бо є то барз потребне. РОС я поважую як ренесанцію русиньства, котра мать сильнішы фундаменты як єй неприятелі.

Послідній реферат **Тренды розвоя сучастной словеньской літературы** одзвучав в поданю Доц.ПґДр. Марты Соучковой, ПґД. з Пряшівскоя універзіты. Она ся у своїм выступі заподівала літературнов творчостьов по 1989 році і повіла, же література бы мала быти закладнов сучастьов знаности каждого чловіка, бо є в жыводі потребна. В діскузії на вапрос пана Секерака – як внимать русиньску літературу повіла: *Nepoznám do hlbiny rusínsku literatúru, preto ju nemôžem hodnotiť, ale môžem povedať, že tvorba Vášho Valera Kupku má svetové parametre. Tiež nevylučujem spoluprácu z našou katedrou v tom slova zmysle, žeby sa dal do budúcnosti pre študentov vytvoriť voliteľný predmet rusínska literatúra*. Дале ся до діскузії придали пан К. Барна, М. Хомова і председа РОС В. Противняк, котрый показав на гляданя можности проглубльованя взаємных одношінь меджі русиньскыма інштітуціями. На марґо Руського клубу 1923 ся высловив, же вірить в справодливость суду а на закладі того буде продовжовати дальша сполупраца РОС з Русыкым клубом 1923.

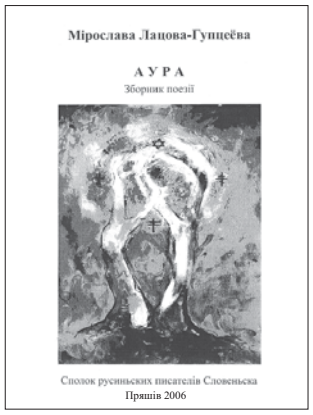

В завершалній части ся одбыла презентація новых книжок, котры выдав Сполок русиньскых писателів Словеньска: **Русиньскый літературный алманах на 2006 рік, Байкы** од М. Ксеняка, котрый уж довгы рокы остроумно реаґує на людьскы недостаткы нерідко росшырены і меджі Русинами. Дебют од молодой поеткы Міроставы Лацовой-Губцей під назвом **АУРА,** котра глубков емоцій пребудить чітателя і в котрій можеме видіти розділ меджі псіхічным походом молодого чловіка і чловіка старшой ґенерації. Авторка книжку славностні (в тот самый день о 19.00 г.) похрестила в решторації Аркадо в Пряшові.

Наконець семінара ся одбыло славностне выголошіня выслідків **Літературного конкурзу на 2006 рік. Першу ціну в катеґорії поезія** порота (Ш. Сухый, В. Хома, М. Сисак, Я.Сисак) за циклы поезій дала **Міроставі Лацовій–Губцей і Штефанови Сухому**. **Другу ціну в поезії** здобыв молодый поет **Петро Ялч. Першу ціну в катеґорії проза** порота дала **Міроставі Лацовій–Губцей. Третю ціну в прозі** здобыли**: Штефан Смолей, Марія Ґірова і Зузана Галямова**. **Третю ціну в катеґорії драма** порота присудила: **Андрійови Гнатови і Феодосії Латтовій. Міморядну ціну Александра Павловіча** достали за книжку **Оброджіня Русинів В. Хома, М. Хомова а за дебют Аура поетка М. Лацова-Губцей.**

▲ *Доц. ПґДр. Василь Хома, ЦСц. з Ярославом Сисаком.*

Сілвія Лисінова, фото авторкы

Наш дорогый юбілант

Доц. МУДр. Михал Штеньо, Цсц.

Великый чоловік, першорядый одборник, бывшый прімар Ортопедічной клініки, гордый Русин, председа Здружіня інтеліґенції Русинів Словеньска (дале ЗІРС), тото вшытко а іщі о вельо вецей є в єдной особі так важеного чоловіка, як є доктор Штеньо. Была то про мене велика честь з ним бісідувати, бо такых людей, як є він, не стрічаме коло себе каждый день.

- Дня 5. 11. 2006 сьте ославили 75 років свого жывота. Округлый юбілей бывать часом, кідь ся люде звыкнуть обертати дозаду і оцінюють свій жывот, свою роботу, зато і мій першый вапрос є: Як бы сьте оцінили свій жывот?

На основі свого познаня, на основі того, што чоловік перечітать зо жьвотных скусеностей, єм ся в жыводі тримав єдного а то, же треба помагати другым людьом. Кідь єм мав 18 років, умерла мі мати, мій 14–річный брат быв одказаный на мою поміч. Але фурт сьме вшытко з любвов звладали. Были то тяжкы рокы, но быв єм в контакті з моїма родныма Кленовчанами, котры мі давали силу. Выштудовав єм ґімназію у Гуменнім а потім Лікарску факулту Універзіты Коменьского в Братіславі зо шпеціалізацийов ортопеда. Не мав єм планы остати в Братіславі, але чоловік ниґда не знать свою судьбу. **І тераз, кедь іду до родной Кленовой, так не гварю, же іду на выходне Словеньско, але же іду дому**. Моя докторьска робота была і є моїм жывотом. Можу повісти, же мої жывотны сны ся мі наповнили. Мам двох сынів, котры пішли по моїх слідах, суть докторы-ортопеды і знають бісудувати по русиньскы так як я, бо од маленька єм їх ку тому вів. Почас мойого жывота єм обышов вшыткы контіненты світа (мімо Южной Америкы), абсолвовав єм много штудійных сімпозій, конференцій і конґресів. Єм участником засідань Цілосвітовой орґанізації ортопедії і травматології, котры ся сходять раз за три рокы у різных країнах світа. Тото вшытко не гварю як хвалу, але зато, жебы люде собі усвідоміли, же з гордостьов ся дасть досягнути много в жыводі. Ниґда єм не запирав свою ідентіту, хоць бы єм де быв, так футр єм гордо гварив, же єм Русин і приписовав єм собі русиньску народность. Ани доба, в котрій сьме ся не могли признавати, же сьме Русины, мі в тім не бранила, зато, же доба не є жывелна катастрофа. Катастрофов можуть быти лем одношіня меджі людми, котры в тій добі жыють**.** Грошы суть в жыводі потрібны, але не суть найважнійшы, важне є то, абы мати сердце наклонене ку тому, што чоловік робить.

- Як председу ЗІРС–у ся вас хочу опросити, якы мате цілі до будучна зо свойов орґанізацийов?

Як ся гварить, планів є вельо, лем їх треба наповняти. Але треба повісти, же як председа можу мати тоты найліпшы поставлены цілі, але покы ся не стануть і цілями моїх сполупрацовників, так сам мало зможу. Но мушу повісти, же мам коло себе вірных помічників, котры ся вєдно зо мнов старають, жебы ся Русины в Братіславі, але і в іншых окресах выходного Словеньска змагали у культурнім, сполоченьскім, соціалнім і національнім жыводі. І надале плануєме много акцій, котры будуть на хосен вшыткых Русинів, а тым буде русиньскый світ іщі вецей силнішым і обявленішым. Хочеме надале утримовати фолклорны традіції, орґанізовати научны семінары ітд., бо думам, же лем так можеме забранити языковій асімілації.

- Якы перспектівы Русинів видите до далшых років?

Вірю, же лем в тім найліпшім світлі. Єм барз радый, же ся в нашых людях розрушав процес істого самоусвідомліня, же ся не ганьбять за свою материньску реч а же ся розрушала робота на полю культуры і школства. Зато думам, же не вымреме.

- Што бы сьте хотіли одказати вашым родакам – Кленовчанам і нашым чітателям Інфо Русина?

Жебы фурт зостали тым, чім суть! Жебы ся не ганьбили за свою ідентіту, бо тым ся во світі стануть меншецінныма. Є то моя рада і сердечный поздрав.

На конець хочу высловити щіре подякованя за розговор і прекрасны слова. До дальшых років жывота желаме докторові Штеньови вшытко найліпше, добре здравя на многая і благая літа!

Сілвия Лисінова, фото: архів ЗІРС

▲ *Наш юбілант Доц. МУДр. Михал Штеньо, ЦСц. поздравив не так давно з юбілейом тыж вызнамного представителя Русинів, бывшого председу РОС Штефана Ладижіньского.*

Календарь вызнымных русиньскых діятелів

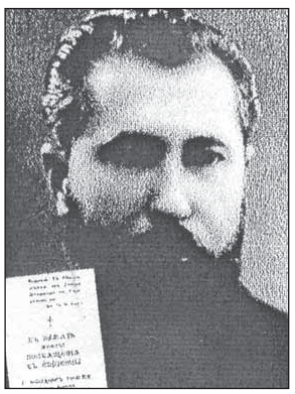

- **1. 11. 1947** – Умер насилнов смертьов єпіскоп **Теодор Ромжа**. По невыдареній „автокатастрофі" быв отровеный в Мукачівскім шпыталю. В 2001 р. быв выголошеный за Блаженого.
- **3. 11. 1894** – Народив ся **Євґеній Недзельскый**. Літературознатель, автор публікацій на тему літературы Русинів.
- **4. 11. 1961** – Першый раз **слызила** до 8. децембра **чудотворна ікона Прясвятой Дівы Марії в Марія Повчі.** Другый раз слызила в 1715 а третій раз в 1905 р.
- **6 – 7. 11. 1992** – Одбыв ся **Першый меджінародный русиньскый лінґвістічный конґрес в Бардійовскых Купелях.**
- **7. 11. 1999** – Вышов **переклад в русиньскім языку св. Євангелія і Апостолы на неділі і свята цілого року в Словакії,** котре зробив о. Франтішек Крайняк з колектівом.
- **7. 11. 2005** – Мине рік од смерти вызнамного русиньского діятеля **Василя Турка,** першого і довгорічного председы Русиньской оброды на Словеньску і першого і довгрічного председы Світового конґресу Русинів і Світовой рады Русинів. За його діятельства словеньске і

світове русинство досягло многы успіхы, але і Театер Александра Духновіча, де аж до самой смерти быв його драматургом.

- **11. 11. 1931** – Народив ся **Дюра Пагаргаї**, поет, писатель, педагог Войводины.
- **14. 11. 1815** – Народився **Іван Дулішковіч**, знамый історик, культурный діятел, автор зборника історічных статей „Историческія черты угрорусских", Унґвар 1874–1875 і 1877.
- **14. 11. 1732** – Народив ся єпіскоп **Андрій Бачінскый**, основатель духовной семінарії в Мукачеві. Великый просвітитель, выдав 5–томну Біблію. Підпоровав І. Пастелія, І. Базіловіча і іншых,

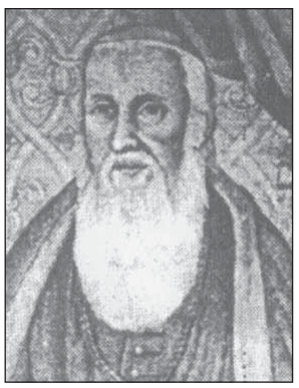

котры доказовали автохтонность Русинів на Підкарпатю.

- **19. 11. 1789** – Народив ся **Михал Лучкай**, талентованый філолоґ, історик, писатель, фолкліріста. В 1830 р. выдав в Будині „Граматику Славяно–русинску", о рік пізніше „Церковны бесіды на всі неділі рока на поученіє народа. Є автором „Історії Карпатских Русинов Мадярщины", котра была написана по латиньскы.
- **29. 11. 1857** – Народив ся **Еміл Кубек**, священик, поет, писатель, языкознатель, родолюб. Выдав обшырный „Старославянскый–мадярско–русько–німецькый словарь" (Ужгород, 1906). В Америці выдав „Народні повісті і стишки". Писав і під псевдонімом М. Ганич.

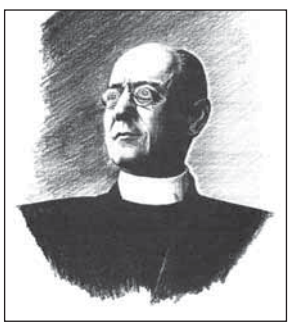

- **29. 11. 1946** – Комуністічным режімом была **заперта Ужгородьска высша духовна семінарія.**

Выпрацовала
А. Кузмякова

НОВОТИНЫ

нелем з домовины

Братіслава – Під назвов СТРІЧА В ҐАЛЕРІЇ ся 7. новембра 2006 одбыла вдяка Здружіню інтеліґенції Русинів Словеньска далша цінна акція, на якій ся зышли братіславскы Русины з Мґр. Яном Главінком, молодым істориком, родаком з Меджілаборець, котрый говорив о історії Русинів на Словеньску, главні о роках 1938–1945. По скінчіню бесіды притомны поздравили Доц. МУДр. Михала Штеня, ЦСц., председу ЗІРС з його жывотным юбілейом.

Пряшів – Руськый клуб 1923 в Пряшові быв орґанізатором семінара з нагоды 70. річніці од заложіня Ґрекокатолицькой руськой реалной ґімназії в Пряшові. Семінар ся одбыв 8. новембра 2006 в Руськім домі у Пряшові.

Снина – 7. річник фестівалу гумору і співу – **НА ФІҐЛЯРЬСКУ НОТУ** ся одбуде **12. новембра** т. р. в Домі культуры **в Снині**. В проґрамі выступлять: Ігор Латта, Божска Ема, співацьке тріо ДУМА, Пайташі зо Снины, Марія Чокинова з Ублі і ФК Лабірчанка з Меджілаборець. Гостьом проґраму буде гуморный росповідач Йожко-Йожка з Кисаку.

Гуменне – Птіче – 12. новембра 2006 ся одбуде фестівал ЗЕМПЛІН СПІВАТЬ. Конкурзна часть ся зачне о 14.00 год. в селі Птіче а вечір о 18.00 год буде Ґлаконцерт в просторах Вігорлатьского освітнього центра в Гуменнім.

Братіслава – Здружіня інтеліґенції Русинів Словеньска зорґанізовало 18. октобра т. р. в Ґалерії Андрія Смоляка в Братіславі бісіду на тему о меньше знамых войновых і повойновых судьбах Русинів Першого Ческословеньского армадного збору. Активныма розповідачами были компетентны особности, як ПаедДр. Іван Родак, історик, шеф музейного одділіня Воєньского музею у Свиднику і Др. Інж. Мілан Піка, сын ґенераля Геліодора Пікы.

Свидник – 17- го новембра 2006 о 17.00 годині ся в Културнім домі **у Свиднику** одбуде Першый річник конкурзу русиньской популарной музікы і співу під назвом **РУС ПОП музік – Свидник 2006**. На нім выступлять ґрупы зо Старой Любовні, Строчіна, Свидника, Гуменного, Стащіньской Розтокы, Чірча. Гостьом культурного проґраму буде танечна ґрупа модерного танця СВІТАН зо Свидника.

Кошыці – Андрій Кандрач, редактор радія Патрія, народностно-етнічного высыланя в Кошыцях **здобыв ціну За новинарьске гляданя** на Меджінароднім фестівалі телевізных і розгласовых проґрамів МІЙ РІДНЫЙ КРАЙ в україньскім місті Воєводино. Т. р. то была ціна за релацію о жывоті Русинів в Америці. Першу ціну А. Кандрач здобыв уж м. р. за релацію о жывоті румуньскых Русинів.

Пряшів – На пост пріматотора і посланця Містьского заступительства (МЗ) в Пряшові, як незалежный кандідат ся пригласив наш знамый карікатуріста Федор Віцо. За посланців МЗ кандідують і Юдр. Петро Крайняк і Петро Крайняк, мол. Но Містьска волебна комісія про недостаток платных підписів Ф. Віца і П. Крайняка мол. не зареґістровала меджі рядных кандідатів. Не помогло ани поданя на Окресный суд в Пряшові, котрый лем потвердив тверджіня Містьской волебной комісії.

Свидник – Піддукляньска бібліотека у Свиднику выголосила конкурз **12. Павловічів літературный конкурз Свидник 2007**. Приголосити ся може **до 31. януара 2007 на тел. числі 054/788 21 92**. З чім? З авторскыма дотеперь непублікованыма любовольныма літературныма жанрами на трьох странах і в трьох копіях. Можуть то быти діла писаны по словеньскы, по русиньскы і по україньскы.

Братіслава – Успішный концерт русиньскых народных співанок **А чія то хыжа**..., котрый ся одбыв скоро в каждім окреснім місті на выході Словеньска готує Здружіня інтеліґенції Словеньска і про братіславскых Русинів. Буде **24. новембра 2006 в Братіславі.**

Нижній Орлик – У першый новембровый вікенд ославила вєдно зо свойов родинов і представителями Сельского уряду в Нижнім Орлику Параска Денісова 100 років. Пережыла дві світовы войны, выховала седмеро дітей і цілый жывот тяжко робила на полю в своїм роднім селі. Муж єй умер іщі в 1983 р. Мать уж 10 правнучат. На фрыштык мать найрадше рожок з превареным молоком і все мать добру память і рада позерать справы в телевізії.

Выпрацьовала А. Кузмякова

www.rusyn.sk

Агойте діти!

Не знам як у вас дома, але у мене, в моїй хыжі в єднім кутику на ліво од мойой постели, хтось жыє. Просите ся, же хто то є? Нихто іншый як павучок, пан Едуард. Вечур, як вшыткы ідуть спати, я звекша втодыль приходжу, выйде з того рожка мій приятель, пан Едуард а ведеме з ним вєдно бісіду о тім, што ся нам вшытко через день пригодило. Розобераме, хто і што видів, кого стрітив а так подобні... Пан Едуар, уж мать свої рокы, вельо того пережыв а думам собі, же і зато, же мі знать фурт так добрі порадити, кедь собі не знам дати рады. Мушу повісти,

же єм сі уж на нього за тот час, што бываме в єдній хыжі, звыкла... Не знам уж собі передставити, жебы го у мене не было. Вчера, кедь єм сідала за почітач і зачала вам творити странку в новинках, спустив ся ку мі по тоніцькій павучінці пан Едуард і зачав ся ня звідувати, же кому тілько пишу. Высвітлила єм му, же то про вас, до новинок. Йому ся то так залюбило, же ся ня опросив, ці бы сьме тоту странку не могли про вас теперь написати двоє, бо подля нього мать він теперь на то барз великы компетенції, бо в новембрі ся славить „Геловін“, што значіть – предвечур Вшыткых святых. Так єм му притакла. Най ся любить, тото сьме про вас выдумали...

1. úloha:

Допиште далшы два рядкы камюньской гімны:

На–же буде добрый час,
Як у людей, так і в нас
.....
.....

2. úloha: Не є домік як домік... Найдете 8 розділів?

3. úloha:

Тайічка пана Едуарда...

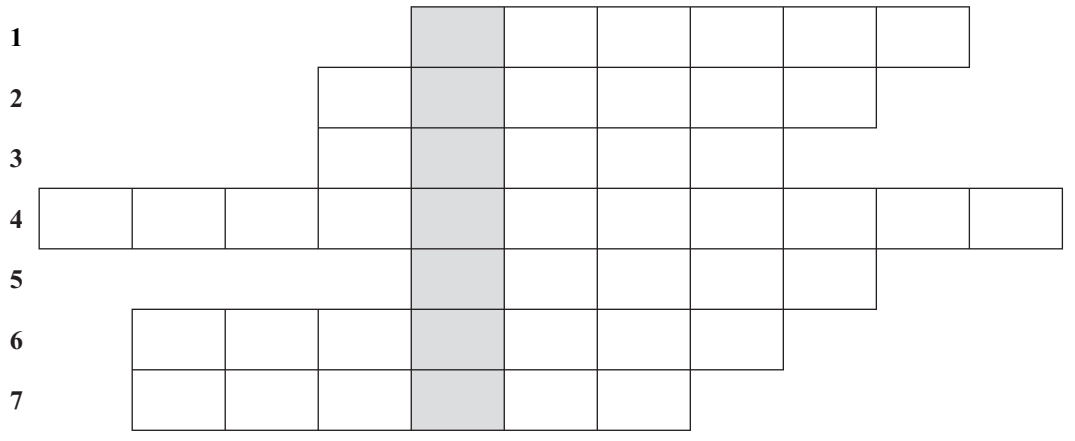

1. Што не хыбить катові в руці?
2. Што є в рожку про глодавців?
3. Што могло выстрашыти чорта?
4. Што не хыбує жадному чародійови?
5. Будова, де ся дасть научіти мудрости?
6. Што приносить щастя з коня?
7. Хто бы нас рад страшыв о півночі?

Výhercovia súťaže z predošlého čísla: Dana Dundová, Michaela Bandzáková, Filip Sochanič, Tímea Dubjaková, Elena Grundzová, Viktória Kelemanová, Vlado Gunár, Jana Píteľová, Andrea Haburajová, Paula Zubaľová, Patrik Piteľ zo ZŠ a MŠ Stakčín, Marián Dimun, Čertižné.
Výhercom blahoželáme a posielame vecné ceny.

Мої дорогы... Зачатком новембра істо многы з вас навщівили цінтерь, де одпочівають вашы близкы. Тым актом собі на них спомянеме і такым способом їм вздаме уцту запаліньом свічок, запалиме і нашу надію...

4. úloha:

Мій вопрос звучіть:
Знате, хто першый выдумав воскову свічочку? Коли то было? Спробуйте ся позвідувати своїх учітелів, або дакого з дому і написати нам справну одповідь. Про кого то буде барз тяжке, най нам напише, з чого ся свічкы выробляють.

5. úloha:

Напиште нам, чого ся вы найвецей боїте. Якых страшків вы познате.

Страшко...

Зузку страшыв малый Страшко,
зато спати знала тяжко.
Зузко, то лем така його гра,
некрый ся перед ним, лем гвар.
Страшко веде таку бісіду,
вночі страшыть малу дітину...

Дітьску сторінку приготовила Мірка Лацова–Гупцей

Súťažný kupón 11/2006 (Vyplnite a pošlite na adresu redakcie. Zo správnych odpovedí vyžrebujeme výhercu).

1. úloha: .....
2. úloha: .....
3. úloha: .....
4. úloha: .....
5. úloha: .....

Meno a priezvisko:..... Adresa: .....
.....

KOMEKO

Chystáte sa navštíviť sever Spiša a jeho centrum Starú Ľubovňu?

Hotelový komplex KOMEKO Agrotour rusínského rodoľuba
Mikuláša Kormaníka *ponúka:*

1. *AUTODOPRAVA* - 16 miestny autobus, 7-9 miestny minibus, vrámci EU.
2. *APARTMÁNY* - luxusné zariadenie v 5 apartmánoch hotela – bar, televízor, rádio, telefón, chladnička, WC.
3. *2 a 3 posteľové izby* s televízorom, rádiom, telefónom, sprchou a WC.
4. *FITNES* - posilovňa, vitálny svet, suchá a parná sauna, masáže.
5. *HERŇA*
6. *BAZÉN* - malý bazén, vírivka, sprchy.
7. *RUSÍNSKA IZBA* - prezentácia ľudového folklóru a tradície starých zvyklostí – sviatok Nikolaja, viflejemská večera, koledy na nový rok, rusínsky Silvester, Puščaňa, Voskresenije - posviacka paschy, púte na posvätné miesta, drotárske dni, návrat do kraja, súťaž talentov rusínskej piesne, expozícia rodostromov rusínskych rodín, expozície obrazov, sôch a zbierok, pasovanie za kominárskeho atamana.
8. *REŠTAURÁCIA* – denný bar.
9. *KONGRESOVÁ, KONFERENČNÁ A ZÁBAVNÁ MIESTNOSŤ*

Ponúkame turistické zájazdy na Pieniny, Ľubovniansky hrad a skanzen. Návštevu drevených kostolíkov (cerkvi s ikonostasom - Bardejov a okolie, Levoča), splavy Dunajcom, rafting Popradom, rybolov, cykloturistiku na blízkych tratiach.
V zimnom období pochody na lyžiach, Pienap, TANAP, zjazdové lyžovanie v blízkych lyžiarskych strediskách (Litmanová, Ružbachy, Stará Ľubovňa, Plejsy).

Firma *KOMEKO* predstavuje aj vlastné know-how vo vývoji, výrobe a realizácií komínových ekologických systémov slovenského producenta pre 3. tisícročie. Brány firmy v Starej Ľubovni opustilo 2300 komínov, ktoré impozantne dotvárajú investičné celky.

Exportujeme KOMÍNIZMUS do celého sveta.

*K*omplexnosť sortimentu ● *O*chrana životného prostredia ● *M*ontáž a variabilnosť ● *E*konomickosť ●*K*valita výrobkov a služieb ●Odborné posúdenie

KONTAKT: KOMEKO Agrotour, Továrenská 19, 064 01 Stará Ľubovňa
TEL: + 421 52 4324 673, MOB: + 421 905 347 203,
+ 421 911 347 203, FAX: + 421 52 4324 465,
e-mail: info@komekoagrotour.sk, www.komekoagrotour.sk

mkem spol. s r.o.

VÝROBA ELEKTRICKÝCH SPOJOVACÍCH DIELOV PRE AUTOMOBILOVÝ PRIEMYSEL

*m*ontáž
*k*onfekcia
elektrotechnický
*m*ateriál

ELEKTRICKÉ SPOJOVACIE DIELCE MEDZI VOZIDLOM A PRÍVESOM

Zásuvky – Zástrčky: 2-pól, 3-pól / 24V, 7-pól, 12V, 13-pól, 12V, 7-pól, 24V, 13-pól, 24V, ABS, 24V, Káble spojovacie špirálové 7-pól, 13-pól, 15 pól, ABS/EBS, Krátke adaptéry 12V/24V, Testovacie prístroje 12/24V, Relé, elektronika, Príslušenstvo, plány osadenia

Od počiatku má firma za cieľ plniť zvláštne priania zákazníkov a bez meškania vedieť reagovať na zmeny a požiadavky trhu. Preto sa tu kladie dôraz na vývoj noviniek a vytváranie projektov s dlhším časovým horizontom, ktoré sa vo firme overujú ***mkem s.r.o.*** je firma ktorá ma viac ako 100 zamestnancov, ide o kolektív ľudí s vysokou motiváciou, ktorí kladú dôraz na kvalitu svojej práce. Čo je možné aj doložiť- *certifikačná firma ITQ vydala firme* ***mkem*** *osvedčenie č. QS-01, že spĺňa podmienky normy DIN EN ISO 9002.* Tým sa zaručuje splnenie vysokých nárokov na kvalitu vo všetkých oblastiach jej činnosti.
Jednou zo základných oblastí výroby firmy ***mkem s.r.o.*** tvoria výrobky, ktoré zaisťujú vysokú bezpečnosť jazdy ťahačov a prívesov. Vysoká úroveň vývoja a kvality týchto produktov je možná len vďaka kompetentností všetkých pracovníkov. Horlivosť firmy je evidentná z rýchleho spracovania objednávok. Vďaka centrálnemu rozhodovaniu je možné vybaviť každú objednávku bez meškania. Zásoby na sklade, tvorené s dlhodobým výhľadom a v dostatočnom objeme zaručujú dostatok surovín, dômyselný výrobný postup a nezávislosť vďaka vlastným prepravným prostriedkom zaručuje firma ***mkem s.r.o*** spoľahlivú a včasnú dodávku. Prioritou je dodržanie objednávky.

KOMPLEXNE – ŠPECIÁLNE - INDIVIDUÁLNE

Zabezpečujeme aj univerzálne a špeciálne E-sady pre vozidlá:
ALFA, ROMEO, AUDI, BMW, CHRYSLER, CITROEN, FIAT, FORD, HONDA, ISUZU, LANCIA, MAN, MAZDA, MITSUBISHI, MERCEDES, BENZ, NISSAN, OPEL, PEUGPOT, RENAULT, ROVER, SAAB, SCANIA, SEAT, ŠKODA, SUBARU, SUZUKI, TOYOTA, VOLVO, VW

KONTAKT:
mkem spol. s.r.o. Továrenská 15, 064 01, Stará Ľubovňa
TEL: 052/4321 759, FAX: 052/4322 953, E-mail: mkem@mkem.sk

InfoРусин. Vydáva Rusínska obroda na Slovensku za finančnej podpory MK SR. **Poverená funkciou šéfredaktorky**: Anna Kuzmiaková, redaktorka Silvia Lysinová. **Grafická úprava:** Róbert Vico. **Adresa redakcie**: Rusínska obroda, InfoRusín, Levočská 9, 080 01, Prešov. Tel.: 051/772 28 89, 051/748 27 75, 051/748 27 76, 0904 412 449, e-mail: rusinska.obroda@kryha.sk, toto číslo nájdete i na www.rusyn.sk. **Predplatné na rok:** 150,- Sk, do európskych štátov: 300,- Sk, do mimoeurópskych štátov 30 $, číslo účtu: 2660718084/1100. **Výroba**: ADIN, s. r. o., Prešov. **Registračné číslo**: MK SR 3158/2004. Neobjednané rukopisy a fotografie nevraciame. Publikujeme i názory, s ktorými nie vždy súhlasíme. Inzeráty, reklamy, sponzoring preberáme v redakcii Info Rusín, Prešov (budova Daňového úradu). Toto číslo vyšlo v náklade 2000 kusov.